

RS § 31

Information: Bildandeprojektet kring ny nationalpark och behovet av ett omlandsprojekt

RS 2018/1262
Regu § 8

Regionstyrelsens beslut

- Informationen kring arbetet med bildandeprojektet godkänns.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att till regionalt utvecklingsutskotts sammanträde den 31 mars 2021 återkomma med en beskrivning av ett omlandsprojekt och ett förslag till finansiering.

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Gotlands län och Region Gotland samarbetar för närvarande kring att bilda en nationalpark i Båsteträskområdet på norra Gotland. Arbetet följer en projektplan som har en tids-horisont fram till planerad invigning av parken andra kvartalet 2025.

Under 2020 var arbetet främst inriktat på markåtkomst och kunskapsinsamling. I år fortsätter detta arbete samtidigt som underlag för naturvägledning samt förslag på syfte, föreskrifter och skötselplan för parken börjar tas fram.

En central fråga för Region Gotland är frågan kring framtida råvattenuttag från Båsteträsk. Det är väl känt inom projektet att Region Gotland önskar en tidig dialog kring praktiska frågor kring ledningsrätt och liknande genom nationalparken.

En annan viktig fråga för Region Gotland är hur tillkomsten av en ny nationalpark på Gotland bäst kan tillvaratas för att stärka den regionala utvecklingen, men speciellt fokus på norra delen av ön. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att ett så kallat omlandsprojekt startas, som kan belysa och utveckla dessa frågeställningar tillsammans de aktörer som kan och vill engagera sig i frågan.

Som beskrivits i tidigare tjänsteskrivelser är bildandet av en nationalpark en process som tar lång tid, vanligtvis mer än tio år. Vid sonderingarna inför Båsteträsk nationalpark var det första gången Naturvårdsverket använde sig av ett omfattande förstudiearbete i en bildandeprocess. Genom kontakter, information, kunskapsinhämtning och förankring under förstudien har många frågor kunnat belysas i ett tidigt skede, vilket sannolikt har underlättat dagens arbete. Vilket i sin tur gör att själva bildandeprojektet beräknas gå betydligt snabbare.

forts

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande

RS § 31 *forts*

RS 2018/1262

Regu § 8

En central fråga för Region Gotland är frågan kring framtida råvattenuttag från Bästeträsk. Om det i framtiden finns behov av större vattenuttag än vad dagens tillstånd medger behövs en ny vattendom. En sådan tillståndsprocess börjar med samråd och avslutas med en dom från Mark- och miljödomstolen. Det är väl känt inom projektet, vilket Länsstyrelsen också noterat, att Region Gotland önskar en tidig dialog kring mer praktiska frågor kring ledningsrätt och liknande genom nationalparken.

När det gäller hur besökare ska kunna uppleva parken och dess värden på ett bra sätt måste det finnas olika former av information och service kring transporter, aktiviteter, guidningar, måltider, boende m.m. Mycket av detta kommer att finnas tillgängligt utanför nationalparken, i dess närhet eller på övriga Gotland.

Som nämnts ovan behöver det därför – parallellt med bildandet av nationalparken – genomföras ett omlandsprojekt. Även om nationalparken i sig utgör målet för många besökares resa, är det utanför dess gränser som en stor del av servicen måste tillhandahållas. Boende, företagare, föreningar, utvecklingsbolag och vissa andra verksamheter i nationalparkens närhet kommer att spela en viktig roll för utvecklingen.

I första skedet handlar omlandsprojektet om att skapa intresse för den kommande utvecklingen och inventera vilka aktörer som är intresserade av att delta i arbetet framåt. Det långsiktiga målet är att utifrån de värden som finns i nationalparken utveckla företag och produkter som förstärker besökarens upplevelse av området. Produkter ska utvecklas med hänsyn till naturen och baseras på de värden som finns i området.

Några redan identifierade uppgifter för ett omlandsprojekt är att:

- Inventera aktörer i närheten av nationalparksområdet och på övriga Gotland.
- Genomföra marknads- och målgruppsanalyser kring gotlänningars, svenska och internationella besökares intresse för besök i området.
- Undersöka vilken infrastruktur, kollektivtrafik, information, skyltning, spår, olika former av service m.m. en besökare till en nationalparksbesökare förväntar sig? Vad tillhandahåller staten, i form av Naturvårdsverket och länsstyrelsen, och vad tillhandahåller det gotländska samhället?
- Påbörja arbetet med produktutveckling kopplat till aktörerna. Genomföra studiebesök där omlandsprojekt har genomförts, exempelvis nationalparken Åsnen söder om Växjö.
- Samla intressenter i gemensam organisation för kommande utveckling.

forts

Justerande		Utdragsbestyrkande/namnförtydligande	

RS § 31 *forts*

RS 2018/1262

Regu § 8

Mot bakgrund av ovan, begär regionstyrelseförvaltningen ett uppdrag att till REGU:s sammanträde 31 mars 2021 återkomma med en närmare beskrivning av ett omlandsprojekt och ett förslag till finansiering.

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att arbetet med bildandet av nationalparken följer projektplanen och går bra. Av projektplanens åtta milstolpar är dock bara en avklarad. Många års arbete återstår och regionstyrelseförvaltningen kommer att återkomma med information.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningen 2021-01-20

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande